

OVERZICHT VAN WEEKBLADEN.

Wiener klinische Wochenschrift 1916, No. 1.

A. FRAENKEL. *Der Krieg und die Aerzte.*

O. ZUCKERKANDL. *Zur Behandlung der Erfrierungen im Felde.* — De groote ernst van de bevrozingen is minder gelegen in de plaatselijke afwijkingen, al mogen deze tot verminking leiden, dan wel in de gevaren van de opvolgende wondbesmetting. Veel is te voorkomen, door onmiddellijk na de bevrozing, door massage, verwarming, hoogleggen, enz. de gestoorde bloeddorstrooming te herstellen; het is jammer, dat de geringe klachten in den aanvang oorzaak zijn, dat te weinig aandacht aan de afwijking geschonken wordt. Heeft zich eenmaal de plaatselijke bevrozingsdood gevormd, dan moet men, met het oog op de wondbesmetting, een behandeling beproeven overeenkomstig die der algemeene wondbehandeling. Openen van de blaren, jodium- of alcoholontsmetting van de huid, indrogende aseptische poeder- of gaasverbanden en immobilisatie met hoogleggen van het lid. In de meeste gevallen kan men hierdoor de dreigende pyaemie enz. voorkomen. Bij de samenvoeging van schotwond en bevrozing is primaire amputatie in vele gevallen aan te raden.

S. PLASCHKES. *Neigung verletzter Gliedmassen zu Erfrierungen.* — Bij een aantal militairen met genezen handverwondingen ontstond, na geringe koudewerking, een bevrozing, die beperkt bleef tot de verwonde hand. Proeven met chlooraethylsray wezen er op, dat een anaemische verijzing aan dergelijke deelen eerder ontstaat dan aan de normale leden. De circulatiestoornissen veroorzaakt door het litteken en de trophische afwijkingen als gevolg van de zenuwaandoening verhoogden het gevaar voor bevrozen. Nu vele eertijds verwonde militairen weder dienst doen, moet men met deze voorbeschiktheid rekening houden en het eerste begin van bevrozing zoo spoedig mogelijk behandelen.

F. DERGANZ. *Der Gasbrand.* — Het echte gasvormend gangraen (veroorzaakt door FRAENKEL's bacillus phlegmones emphysematosae) moet onderscheiden worden van het maligne oedeem (veroorzaakt door KOCH's bacillus oedematis maligni). Het is een der meest ernstige wondbesmettingen, die in 50—80 pCt. tot den dood voert. Indien men bij de niet foudroyante gevallen (boosaardige vormen van PAYR) de diagnose vroegtijdig maakt, dan is doeltreffende hulp te verleen. Het begintijdperk kenmerkt zich door wondpijn, kleinen frequenten pols en bleeke elastische zwelling; het volontwikkelde ziektebeeld vertoont: haemolytische bruine vlekken op de huid langs de aderen, gasvorming oppervlakkig en diep, koorts, icterus, diarrhoe, dyspnoe, plaatselijk gangraen. Behalve de werking van de toxinen is vooral te vreezen de zwelling van de door fascie en huid omsloten weeke deelen, daar hierdoor een belemmering in den bloedstroom ontstaat, die de afsterving in de hand werkt. Men moet daarom door groote lengte-insnijdingen de huid, de fascie en de peesscheeden openen, eventueel op afstand nog de vaatscheeden openingen geven tot ontwijking van het gas en de dus gevormde wonden streng aseptisch open of losgetamponneerd (gaas met waterstofperoxyde) behandelen. Bij vuile, door kartetsen veroorzaakte wonden is een afwachtende houding verkeerd, men moet hier de ouderwetsche reiniging van de wond, openen van alle schuilhoeken, weer toepassen om de vorming van het gangraen te voorkomen!

A. BRANDWEINER. *Ueber Salvarsannatrium nebst einigen allgemeinen Bemerkungen zur Salvarsantherapie.* — De onderzoekingen dienden voornamelijk om te bepalen, in welke concentratie het salvarsannatrium de minste schade berokkende. De intraveneuze inspuitingen geschieden of met een oplossing van 0.1 salvarsannatrium per 10 cM³ zoutoplossing, of met de geheele hoeveelheid in 20 cM³ of in 10 cM³ ge-

destilleerd water. Hoe hoger de concentratie genomen werd en hoe grooter de hoeveelheid geneesmiddel was, zooveel te meer reacties traden op. Volgens BRANDWEINER is het natriumzout beslist giftiger dan het neosalvarsaan en raadt hij aan slechts verdunde oplossing tijdens klinische behandeling te geven. In het bijzonder is hij zeer voorzichtig in de doseering, indien de patiënten klagen over hoofdpijn, slapeloosheid of overgevoeligheid voor geluiden, daar hij in deze gevallen bevreesd is voor encephalitis.

A. SAXL. *Verstellbarer Sitzring für Beinprothesen*. — Om het mogelijk te maken aan het kunstbeen kleine veranderingen in lengte en rotatie, overeenkomstig het gebruik, ook later aan te brengen, verdeelt SAXL de prothese in twee deelen; één omvat den bekkengordel en de steunplaat tegen het tuber ischii benevens de omhulling van den stomp; het tweede, met schroeven aan dezen ring in verschillende standen te bevestigen, wordt gevormd door het kunstbeen zelf.

Militärsanitätswesen. S. JELLINCK. *Eine neue Methode zur Vereinheitlichung und Beschleunigung des militärärztlichen Dienstes in den Sanitätsanstalten*. — Het voorstel om elk militair in het metalen doosje, dat zijn idensiteitspapier bevat, tevens een papierstrook (met afscheurbare strookjes) te geven, waarop enkele gegevens omtrent verblijf in de ziekeninrichtingen aangeteekend kunnen worden, terwijl de afgescheurde deelen verzameld worden in een kartotheek om de contrôle, zoo noodig, mogelijk te maken.

J. ED. ST.

Münchener medizinische Wochenschrift 1916, N°. 1.

HOFMEIER. *Zur Kaiserschnittfrage*. — HOFMEIER bespreekt de 72 sinds 1908 in de kliniek te Würzburg uitgevoerde keizersneden. De aanwijzingen voor deze operatie zijn toegenomen; terwijl sinds 1908 in 1 op 100 bevallingen de keizersnede werd verricht, geschiedde dit in de 15 jaren daarvoor bij 1 op 251. In 1908 werd nog 12 maal de klassieke keizersnede gekozen, na 1909 nog slechts eens; in 10 gevallen werd de sectio caesarea cervicalis post. (POLANO) verricht, in 5 de baarmoeder geamputeerd, in de overige 45 de suprasymphysaire keizersnede uitgevoerd, van welke één doodelijk verliep. Hoewel KÜSTNER de suprasymphysaire keizersnede in 110 gevallen extraperitoneaal uitvoerde zonder sterfgeval, beveelt HOFMEIER toch de zooveel minder samengestelde transperitoneale methode aan. Hij vindt deze ook in eenvoudige gevallen verre te verkiezen boven de klassieke keizersnede.

A. BACMEISTER. *Die Kupierung von Pneumokokkeninfektionen bei tuberkulös Lungenkranken durch Optochin*. — In sanatoria, waar geregeld de temperatuur en het sputum gecontroleerd worden, gelukt het vaak de bij tuberculeusen zoo dikwijls voorkomende pneumococckenbesmetting in haar aanvang als descendeerende bronchitis te herkennen. BACMEISTER heeft een groot aantal zulke gevallen met optochinum hydrochloricum (alle 2 uren 0.2 gram, tot hoogstens 2 gram in het geheel) behandeld en zag deze complicatie hierdoor bijna kritisch verdwijnen. Ook waar reeds bronchopneumonische haarden zich hadden ontwikkeld, werd de temperatuur in eenige dagen weer normaal. Op tuberculeuse koorts oefent optochine geen invloed uit.

A. SCHMITZ und L. KIRSCHNER. *Beiträge zur Klinik und Bakteriologie des Paratyphus-A-Bazillus*. — In den laatsten tijd hebben schrijvers in Wolhynië in een groot aantal gevallen, die klinisch volkomen op zwaren of lichten typhus geleken (20 pCt. der positieve bloedculturen), den paratyphusbacil A gevonden. Het ziektebeloop verschilde alleen van dat van buiktyphus door de sterkere koortsremissies. Cultuur en biologie van den bacil. De verwantschap van dezen paratyphusbacil A met den paratyphusbacil B, den typhus- en den GÄRTNER-bacil bleek niet zoo groot te zijn, als men aanneemt: in geen geval trad mede-agglutinatie op van den paratyphusbacil A door hoogwaardige typhus-, paratyphus B- en GÄRTNER-immunsera, wel van den paratyphusbacil B. Waar blijkbaar in Wolhynië een epidemie van paratyphus A

heerscht, bevelen schrijvers aan de soldaten in dit gebied ook tegen deze ziekte in te enten.

E. BUNZEL und F. BLOCH. *Beitrag zur Technik und klinischen Verwertbarkeit der ABDERHALDENSchen Reaktion.* — Schrijvers hebben de bronnen van fouten bij deze reactie bestudeerd en gevonden, dat deze niet gelegen kunnen zijn in het orgaan, indien dit volkomen lege artis bereid is, wel in de dialyseerhuls en het serum. Zij beschrijven hun bevinding bij een reeks gevallen van ziekten, bij welke deze reactie nog weinig uitgevoerd werd, en verkregen eenige malen belangwekkende uitkomsten, o. a. in hoofdzaak miltreactie bij eenige chronische leverziekten, enz..

F. RASCHER. *Atropin bei Eklampsia infantum.* — Bij een kind van 3 jaar week een zeer ernstige kramptoestand na een inspuiting van 0.1 mgr. sulfas atropini. RASCHER beveelt verdere proefneming bij eclampsia infantum aan, doch liever met het betrekkelijk weinig vergiftige methylatropinum bromatum (MERCK), dat ook reeds door BÖSL werd toegepast.

F. SCHANZ. *Zum Farbensinn der Bienen.* — Beantwoording van STELLWAAG.

Feldärztliche Beilage der Münchener medizinische Wochenschrift 1916, No. 1.

ELOESSER. *Ueber die Anwendung der Blutübertragung in der Kriegschirurgie.* — ELOESSER betreurt het, dat aan het front bij gevaar voor doodbloeden zoo zelden gebruik wordt gemaakt van bloedtransfusie. Hij wijt dit aan de altijd nog te ingewikkelde techniek en beschrijft in bijzonderheden de zeer eenvoudige methode van POPE (San Francisco), die arterie en ader door twee glazen buisjes, verbonden door een gummibuis, vereenigt. Afgebeeld.

E. K. FREY. *Ueber die Behandlung von Gehirnprolapsen im Felde.* — FREY verdedigt het standpunt na operatie van schotwonden van den schedel het beendefect en de wond dadelijk te sluiten zonder intercerebrale tamponnade. Hij beschrijft hiervoor een nieuwe operatiemethode, waarbij het beendefect met strooken galea en periost wordt bedekt en die hij in 26 gevallen van hersenprolaps toepaste. Het waren allen vroegoperaties; evenals buikwonden opereere men, zoo eenigszins mogelijk, ook hersenschotwonden binnen 12 uren! Van deze 26 stierven 8. Door deze operatie voorkomt men den terugkeer of het optreden van een prolaps, spaart men de hersenen, voorkomt men nieuwe besmetting en afvloeien van cerebrale vloeistof, bekort men het genezingsproces, ziet men verlammingen sneller verdwijnen en een gladder litteken ontstaan. Alle gevallen worden kort beschreven, vele afgebeeld.

E. GRUNERT. *Ueber eine kombinierte Methode der Radikaloperation der Leistenhernie.* — GRUNERT merkte bij de soldaten, die hij voor liesbreuk opereerde, dikwijls op, dat de musculus obliquus boven den annulus inguinalis ext. zeer zwak ontwikkeld was en bij persen meegaf als bij een buikbreuk. Hij beschrijft nu een operatiemethode, bij welke zoowel de liesbreuk als dit zwakke gedeelte in den buikwand worden opgeheven.

DOBBERTIN. *Der Verschluss von Eingeweidefisteln nach Schussverletzungen.* — Casuïstiek.

VON STUBENRAUCH und ZUCKER. *Zur Verhütung der Verlauesung von Verbänden.* — Uit de proeven van schrijvers blijkt, dat men hiertoe het best de verbanden van buiten door een poederblazer bepoedert met jodoform 1, acidum boricum pulv. 19. Ook aanbevelenswaardig is naphthaline, dat iets duurder uitkomt.

M. STRAUSS. *Die chirurgische Nachbehandlung der Kriegsverletzten.*

F. SEIDLER. *Schwierige Immediatprothesen.* — Met verscheidene afbeeldingen.

E. ROTTER. *Merkblätter für Feldunterärzte.* 5. O. SCHMIDT. *Erfahrungen eines Sanitätskompagnie-Chefarztes im Russischen Feldzug.*

La Presse Médicale 1915, No. 63.

VI. *La médecine française en ces cinquante dernières années :*

C. JEANNIN. *Obstétrique.*

La Presse Médicale 1915, No. 64.

J. DEJERINE et E. GAUCKLER. *Le traitement par l'isolement et la psychothérapie des militaires atteints de troubles fonctionnels du système nerveux.* — Bij hun behandeling maken schrijvers een scherp onderscheid tusschen de kleinere groep, die zuiver gevolg van emotie is, en de grootere, bij welke suggestie een rol speelt, die zich dus ziek wanen, of bij welke wij te doen hebben met „subjectivité consciente”, die dus aggraveeren, het ziektebeloop rekken, enz.. Als voorbehoeding kan hier al veel gedaan worden, zooals schrijvers uiteenzetten, door te zorgen, dat bij verwonden door kwaden wil, luiheid, door te lange mobilisatie, door hen te spoedig uit de buurt van het front terug te sturen, functioneele manifestaties vat krijgen. De zuiver emotioneele stoornissen behoeven een zachte behandeling, waaronder deze snel herstellen : rust, isoleering, persuadeerende psychotherapie enz.. De andere groep moet streng worden aangepakt : bedrust, volmaakte isoleering van de buitenwereld, ook door brieven. Aanbeveling verdient het de stoornis bij hen in een maat uit te drukken bijv. naar het aantal graden, die een contractuur kan buigen of strekken, de letters, die een stomme kan spreken enz. en voor een bepaalde verbetering hierin een gedeeltelijke opheffing der isoleering als belooning in uitzicht te stellen. Als het doel bijna bereikt is, is het vaak noodig den laatsten weerstand door zeer krasse maatregelen te breken. Men vergete niet bij de reëducatie der bewegingen alle aangedane spieren te oefenen. Ten slotte zetten schrijvers het belang uiteen van een zeer zorgvuldig onderzoek dezer lijdens.

M. SÉNÉCHAL. *Iconographie des appareils plâtrés pour fractures compliquées par projectiles de guerre.* — SÉNÉCHAL beveelt aan het gewonde lid eerst in een overbrugd gipsverband te immobiliseeren en daarna de wond te verzorgen, splinters te verwijderen enz.. Hij beschrijft hiertoe verbanden voor verschillende ledematen en geeft een vijftal afbeeldingen.

P. SMIT.

The Journal of the American Medical Association, Vol. LXV, No. 23.

FRANCIS CARTER WOOD. *Magic and medicine.* — Toespraak tot aanstaande artsen bij de opening van een „college”.

ARTHUR A. HOWARD. *Hospital efficiency as produced and measured by a follow-up system.* — Schrijver bepleit de wenschelijkheid van de controleering van de patiënten thuis na ontslag uit het ziekenhuis en onderzoek en zoo noodig hulp bij de patiënten thuis tijdens hun opneming. Men verkrijgt allerlei nuttige gegevens voor de beoordeeling van het ziektegeval en ondersteunt de behandeling.

S. L. HAAS. *The experimental transplantation of the epiphysis with observations on the longitudinal growth of bone.* — REHN en WAHRBASHI maakten uit hun dierproeven zeer gunstige gevolgtrekkingen voor de mogelijkheid van homoplastische transplantatie van epiphysen. Van de latere schrijvers bevestigt eigenlijk niemand geheel hun bevindingen. HAAS verrichtte een groot aantal proeven, waaruit blijkt, dat er in enkele zeer gunstige gevallen hoogstens sprake kan zijn van een blijven leven gedurende eenigen tijd van de overgeplante deelen, doch dat van een behoorlijke functie voor den groei van het been nooit iets te bespeuren is noch bij auto-transplantatie, noch bij reinplantatie.

H. W. VAN ALLEN. *The relation of the Roëntgenologist to the hospital.*

A. R. WARNER. *Manufacture and administration of nitrous oxid for anesthesia. The experience of Lakeside hospital.* — In dit ziekenhuis wordt het benodigde lachgas in eigen beheer gemaakt. Uitvoerig worden beschreven de moeielijkheden om dit gas

geheel zuiver te krijgen, zuiverder dan het in den handel verkrijgbare, dat nog enkele schadelijke bestanddeelen bleek te bevatten (in hoofdzaak ammonium-producten, die door wasschen met zuur verwijderd konden worden). Het zoo verkregen gas geeft met zuurstof in ervaren handen een in ieder opzicht ideale narcose, die de vrij hooge kosten (ongeveer 10 dollar per uur, waarvan 3 voor den narcotiseur en 7 voor het gas enz.) wettigen. Er wordt ook berekend, hoe de betere narcose, doordat de patiënt minder bezwaren achterna heeft, daardoor minder aan verpleging en bijzondere ruimte behoeft en ook de anderen minder verontrust, ook hierdoor kosten bespaart. Allerlei gegevens over het verbruik worden medegedeeld.

L. G. BOWERS. *Pelvic infections and the application of drainage*. — Beschrijving en afbeeldingen van de door den schrijver gevolgde wijze van drainage.

JOSIAH J. MOORE. *The WASSERMANN test in the medical dispensary*.

MICHAEL M. DAVIS. *Efficient dispensary clinics a requisite for adequate coping with venereal disease*.

JAMES L. WHITNEY. *A statistical study of syphilis as seen in the outpatient department of the university of California hospital*.

JAMES L. WHITNEY and WALTER J. BALDWIN. *Syphilis of the spine. Its frequency and the value of its characteristic lesions as a diagnostic sign of syphilis*. — Een plaatselijke stijfheid van de wervelkolom moet zeer aan lues doen denken. Gepaard met hypotomie van het niet aangetaste deel en van bekken- en heup-gewrichten is zij vrijwel pathognomonisch voor lues.

D. B. PHEMISTER. *Subperiosteal resection in osteomyelitis. A clinical and experimental study*. — De dierproeven bewijzen, dat nieuwvorming van beenweefsel na subperiostale resectie plaats vindt, des te beter, naarmate minder infectie in het spel is. De klinische ervaringen kloppen hiermee vrijwel, zooals uit medegedeelde ziekte-geschiedenissen blijkt, al ziet men mislukkingen meer dan bij de dierproeven.

L. ELOESSER. *Notes from a German military hospital with observations on gas-phlegmons*.

HERBERT P. COLE. *Total removal of the orbit under local anaesthesia*. — Mededeeling van een geval.

H. B. DECHERD and W. D. JONES. *Removal of half-dollar and quarter-dollar from esophagus of child*.

VAN GILSE.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Symbiogenesis (The universal Law of Progressive Evolution) by HERMANN REINHEIMER London, KNAPP, DREWETT and SONS L. T. D. 1915. Prijs 10 sh. 6 p.

De schrijver van bovenstaand werk brengt ons een nieuwe verklaring van de evolutie op aarde, en wel geheel „up to date”, d.w.z. met een minder materialistische, meer teleologische, mystieke tint dan die zijner jongste voorgangers.

De billijke eisch, door JOHANNSEN en andere biologen gesteld, te zwijgen over nieuwe evolutiebegrippen, totdat men door geduldig, proefondervindelijk onderzoek nieuwe wegen heeft gebaad, wordt door REINHEIMER in den wind geslagen. Het is mij bij de lezing van dit boek een onontwarbaar raadsel geweest, welk vak deze verzame-